Ч. 159. Львів, Неділя, дня 16. (29.) липня 1900. Річник IV.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)
За границею:
на цілий рік . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 16 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адмінїстрация і експедиция »Руслана« під ч. 9 **ул. Коперника (Лїндого ч. 9.)** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Час дїлати!

Не від вчера просять наші американьскі виселенцї галицких Русинів, а іменно руских владик, о поміч в своїй тяжкій борбі з айрийскими епископами з одного боку, а православною пропаґандою з другого боку. В сполучених державах північної Америки, в анґлїйскій Канадї і в републицї бразилїйскій став руско-католицкий обряд сілю в оцї тамошним латинянам і православним. Хоч наші еміґранти своїм коштом старлять в своїх нових оселях церкви і не жалують конечного гроша на удержанє своїх сьвящеників, мимо того годї їм діждати ся не то орґанїзациї своєї церкви, але достаточного числа своїх душпастирів. Більша частина дотеперішних духовних руских, які находять ся в Америцї, пішла туди, іменно з Угорщини, на власну руку, а лише деяких вислали туди наші епископати. Стаґнация в заосмотрюванє руских еміґрантів в Америцї своїми духовними наступила іменно по смерти кардинала Сильвестра. Архиепископ Куїловский, о скілько нам звісно, не журив ся зовсїм о наших еміґрантів і їх душевне спасенє. А ся байдужність розбудила з одної сторони у православного архиепископа в С. Францеско, з другої сторони у латиньско-польских духовних в Бразилїї охоту до пропаґанди православія і лятинїзациї наших виселенців.

Пос. Вахнянин порушив сю справу в сегорічній делеґациї з всїми подробностями, опертими на фактах, і завізвав мінїстра заграничних справ, ґр. Ґолуховского, до акциї в напрямі, щоби австрийске правительство подбало о удержанє руских еміґрантів при руско-католицкій вірі і рускім обрядї. Ґр. Ґолуховский, відповідаючи на виводи пос. Вахнянина, заявив, що єму докладно звісне сумне положенє наших виселенців в Америцї на поли релїґійнім, і що він охотно поможе усунути ті недостатки, коби лише почин до акциї вийшов із сторони єрархів рускої церкви. В приватній розмові з пос. Вахнянином заявив відтак ґр. Ґолуховский, що він готов навіть заснувати в Америцї окреме руско-католицке епископство, котре би відтак подбало о орґанїзацию рускої церкви в обоїх Америках. »На жаль« — сказав ґр. Ґолуховский — »ви самі мало дбаєте про душевне добро ваших братів в Америцї. Ваші нежонаті сьвященики — а таких лише можна на разї висилати до американьских кольонїй — оглядають ся більше на достоїньства дома, як щоби зраджували охоту, послужити своїм людям в Америцї«. Ґр. Ґолуховский замітив також, що він з своєї сторони порубив вже деякі кроки в тім напрямі в Римі, але — на жаль — від галицких епископів не було доси »енерґічної ініциятиви«.

Річ посла Вахнянина подали ми в своїм часї в »Руслані« і від себе звернули увагу князїв нашої церкви на ті небезпечности, що грозять рускій церкві від православія в північній, а від латинників в полудневій Америцї. Чи зроблено дещо в тім напрямі з компетентної сторони? — нам не звісно. Нам звісно лише те, що наші еміґранти молять своїх галицких владик з слезами в очех о поміч проти аґентів Побідосцева і Бронїковских в Бразилїї. Одні аґітують грішми, другі ругають безкарно нашу віру і наш обряд, послугуючись притім ложею, будьто Рим велїв всїм Русинам бразилїйским стати латинянами і Поляками.

Хто прочитав дописї наших еміґрантів з Канади і Бразилїї в послїдних числах »Руслана«, той може мати понятє, що приходить ся сим бідним людям витерпіти від непрошених опікунів.

Не хочемо на сїм місци виступати з якими-небудь рекримінациями. Ксьондз Бронїковский в своїй проповіди в однїй з бразилїйских кольонїй указав сам на жерело, з котрого головно пливе пропаґанда латиньства в полудневій Америцї. Сей »польский кардинал«, про якого згадує кс. Бронїковский, робить видко богато на свою руку і грає ся з огнем. Єго поведенє не може лежати в інтенциях Риму, що доси держав ся девізи: »per vos Ruthenos orientem convertendum puto«. Таке вороже поведенє може натворити богато лиха. »Скорше будемо вмирати нехрещені і без сповіди, як щоби ми позволили на наругу над нами« — пишуть селяни з Бразилїї. Кардинал Лєдоховский робить дуже лиху прислугу сьвятїйшому римскому Престолови фантазуючи про лятинїзацию бразилїйскої Руси.

Се нинї кажемо, а слова наші не сказані на вітер. Кардинал Лєдоховский най зволить пильнувати своїх, а нас най не уважає за материял до пропаґанди. Ми-ж не іновірцї і єму не потребуємо підлягати.

Подружє з любови.

Урядова, сербска праса виділа ся спонуканою дементувати всї ті численні а тенденцийні і неправдиві вісти, які доносили заграничні дневники про подружє короля та єго нареченої. Так пр. неправдиві є донесеня про вік нареченої, яка має що-іно 33 роки, роджена в р. 1867 і анї не була нїколи розвідкою, анї не мала жадних дїтий. Коли порівнаємо се урядове дементї з тим, що писало ся про сина та доньки Драґі Машінової, то дійсно прийде ся встидатись европейскій прасї перед Китайцями, яких она представляє заводовими крутїями. Лише що китайску неправду ми називаємо брехнею, а свою власну — сензациєю.

23 І. ҐУЦКОВ.

УРИЄЛЬ АКОСТА.

траґедия в 5. актах.

Переклав з нїмецкого Лев Лопатиньский.

(Далї).

САНТОС
до синаґоґи.

Народе, слухай й весели ся днесь!

УРИЄЛЬ
читає.

Я Уриєль Акоста, Портуґалець
По роду, Жид по вірі, признаю
Тут перед оком Бога, що не чую ся
Достойним божих ласк і благодатий.
Ще хлопцем губи визнавали віру
Християн, котру душа не понимала...
Принявши віру Якова на ново
Лиш для позору, тілько для облуди...
Не вірив нї в Христа, анї в Мойсея —
Ненавидїв обох... Я висьмівав
Усьо, що мому народу сьвяте...
Чинив, що нам закон забороняє.
Де вже не міг своїй брехнї мій розум
Надати виду правди... там я брав
До помочи ругане: написав
Я дїло гідне Белїяла... Тож
Проклята ся рука, що те писала,
Бо здібна свою рідну матїр... вбити,

РУБЕН
до себе.

Ся клевета тебе не тичить.

УРИЄЛЬ.

В крови
Мачав перо, котрим писав. Брехнею...
Є все, що в голові моїй не хтїло
Згодитись з вірою батьків... А що
Я звав премудрости источником,
Де радив вам жаждучих напоїти —
Се є вода з корита того скота,
Що бридимо ся ним від віка всї...
Сьвяту науку мого Бога, Єго
Обявленє фальшиво толкував...
І змисл єго переміняв я після
Своїх забаганок грішних та цїлий...
Слова пророків перекручував,
Любуючись у підлотї брехнї...
Не може читати, заточуєсь, рабіни піддержують.
Тепер я чуюсь упокореним
В зарозумілости на сї дурницї,
Які мій підлий мозок вигрів злобно...
І хочу кару, що так справедливо
На мене впала, відпокутувати...
Я хочу смирним показати ся,
Не виноситись гордо над братів...
Тому положусь за покуту плазом...
На землю... перед двері синаґоґи...
А кождий з вас жидів, хто правовірний
Най ногу... піднесе і через мене...
Ногою... (*паде*).

РУБЕН.

Боже!

САНТОС
читає дальше.

За покуту плазом
На землю перед двері синаґоґи,
А кождий з вас жидів, хто правовірний,
Най ногу піднесе і через мене
Ногою переступить на порозї.

РУБЕН
зворушений.

Ви гірш себе знеславите, чим брата!
Вибігає.
Уриєля зносять рабіни до синаґоґи.
Чути молитву.

(Далї буде).

Супротив донесень, що в цілій Сербії панує невдоволенє з заручин короля, вказує офіцияльна праса на те, що король одержав вже звиш 100 ґратуляцийних телеґрам з усїх сторін краю, а ще дальші телеґрами надходять. Ширенє неправдивих вістий уважають дїлом одного знаного круга жінок в Білгородї, який сим способом хоче викликати сензацию.

В Білгородї сконфісковано всї заграничні ґазети, які подали ріжні вісти про заручини короля Александра. Богато сербских дневників улягло також конфіскатї, а між ними також урядові »Мале Новіни«, які подали змісти промови короля Александра до офіцирів залоги.

На послїдній радї мінїстрів прийшло було між королем а деякими мінїстрами до дуже острих сцен. Один з мінїстрів, обрушений матримонїяльним наміром короля, сказав в горячцї: »Любовниця Вашої королївскої Милости«. На те скочив король Александер і зі стеклостию квикнув: »Забуваєте ся: не любовниця, але наречена!« Коли знов другий мінїстер сказав, що нїколи не признасть Драґу за королеву, відрізав єму король: »Я вже вас навчу, щоби ви те робили, що каже король«.

І так вже завтра в недїлю король Александер злучить ся на віки зі своєю обожаною. Як дуже він любить єї, звірив ся перед депутациєю сербских торговельників, якій оповідав, що ще тодї, коли Драґа була палатною дамою єго матери, він нераз цїлими годинами чекав на морозї, на коритари, аби бодай переходячи побачити любе личко своєї Драґи. Тож не диво, що як з одної сторони осуджують молодого корола, так з другої і в краю і за границею опінїя висловляє ся про него з признанєм, як про короля-джентельмена.

Цар має прислати на вінчанє дуже цїнний дарунок для молодої. Король Александер просив царя о позволенє тому, що батько царя був хресним батьком Александра і після православних понять є між ними відношенє свояцтва. Цар повідомив короля, що єго заступником на вінчаню буде росийский посол в Білгородї.

Війна з Китаєм.

Воєнні кораблї Австриї, які відплили до Китаю, мають на цїли зміцненє австрийскої ескадри на китайских водах. Командант єї лише в конечній потребі має зарядити виладуванє залоги на сушу. Про висилку більших віддїлів сухопутних війск нема бесїди з огляду на незнатні інтереси Австриї в Китаю. Австрийска експедиция має лише на цїли, доказати готовість Австро-Угорщини до спільної акциї в інтересї гуманїтарности і цивілїзациї.

Після донесень бюра Райтера, Сполучені Держави відкинули пропозицию китайского правительства, щоби марш союзних війск на Пекін здержати під услівєм виданя послів в Тієнтсінї. Король Гумберт і папа римский одержали також письма від китайского цїсаря з просьбами о посередниченє межи Китаєм а Европою. «Новое Время» остерігає, аби при переговорах з Китаєм не вдоволяти ся звичайними приреченями. Китайске правительство потрафило через довший час дурити дипльоматів, аж до послїдної хвилї вибуху повстаня. «Новости» кажуть, що Европа не повинна вдоволити ся якимсь відшкодованєм або порукою, але повинна в Китаю утворити такі відносини, аби подібні події були на другий раз виключені.

З Гонконґу доносять, що Лїгунґчанґ не поїде до Пекіну, але поверне до Гонконґу, де ситуация стає чимраз грізнїйшою. Поки-що сидить ще в Шанґаю і звідси буде вести переговори. Деякі посли в Шанґаю передали на руки Лїгунчана шифровані телеґрами до послів в Пекінї, аби він постарав ся о дорученє їх адресатам. Лїгунчан має лишити ся в Шанґаю так довго, як довго не прийде відповідь від послів в Пекінї. На конференциї, в якій взяли участь конзулї росийский, францускій і американьский, заявив віцекороль, що посли в Пекінї жиють, а що до других чужинців, то не знає рішучого нїчо, але се є для теперішної справи байдужною річию (?!).

З Тієнтсіну доносить бюро Вольфа під днем 24. липня, що там прибув післанець, який опустив Пекін 15. с. м. Оповіданє, що вояки ґенерала Тунґа побили війско князя Чінґа, а чужинцї боронять ся в Катедрі, близько »заказаного міста«.

В округах, приналежних до Кантону, розлїплено підбурюючі плякати против чужинців та християн. Один з таких плякатів гласить: Як се могло стату ся, що богато з нас могло приняти таку варварску релїґію як християньска? На півночи вже вимордувано 10.000 Китайців, що приняли християньску віру; не помогли їм війска, які з цїлого сьвіта прибули їм на оборону. Однак се не може вистарчити Китайцям; мусимо всїх невірних поубивати, як убиває ся пси або птацтво. Всїх тих, що не хочуть вернути до релїґії »середущої держави« належить безглядно винищити. Надїємо ся, що всї почують ся тепер до обовязку, який тяжить на них супроти теперішного стану річий.

Berliner Tagblatt доносить з Петербурга, що висилка дальших віддїлів до Китаю поступає з дуже великою скоростию. З варшавского округа вислано до східної Азиї 8 полків піхоти і 6 батерий артилєриї. В поодиноких полках відбуває ся льосованє жовнїрів до Китаю. З кождого полку вильосовують по 80 людий.

Еміґрация до Канади.

(Далї).

Перше велике лихо є то, що гроші наші дуже мало варті. За 100 зр. дістає 40 дол., а доляр тут так само як у Австриї 1 золотий. Друге: дорога пожирає велику суму, на кождім місци кождий хоче удрати, ошахрувати, так що і не стямиш ся, а гроший уже нема. Гамбурґ страшні суми пожирає від наших за нічляги, підводи, окрім плати за перевіз, в чім аґенти, котрі людий провадять, помагають ще лїпше дерти. Так наш чоловік пореціджений приходить до Віннїпеґу без цента. Отже зрозумійте тепер чого уряд страшить ся наших людей. Се і не диво, бож зважте: якби тілько половина без гроший приходила, що втогди почати? Отже скажу, що половина приїжджає з сяким-таким капіталом, а друга половина майже без цента. Що-ж почати? В перших роках уряд помагав тим, що вишукував роботу для людий і сим була велика поміч — але зважте самі: Як що року стане така велика маса приїздити бідних, де-ж та робота для усїх найде ся? У сїм роцї до тепер приїхало 5.000 наших, з котрих кождий хоче роботи. Додам ще, що сего року приїхало Нїмців коло 1000 з Росиї з над Волги, дуже бідних. Далї додам, що тамтого року приїхало коло 10.000 Духоборців майже без цента, котрі пищать роботи! Вам би треба добре розважити, що то значить сїдати на фарму, на котру треба усе купити, від найменьшого до найбільшого; в краю чужім, де усе нове, чуже, а язик незрозумілий, а «сьвіт не батько, а доля не ненька», як ся каже в пісни, кождий лише чатує, аби послїдне видерти. До сего ще рік з гроша треба жити. Отже коли Ви, братя селяне, добре розважили мої слова, то мусите потвердити за мною, що дуже сильно змінило ся за 4 роки в Канадї. Подумайте собі: кілько то землї забрали люде за 4 роки, а земля-ж прецї не вода: сїв один-другий, то там уже не сядете. А де наші сїли, роскажу Вам: В Манїтобі 1) Stuartburn, де нинї пару тисяч жиє, нема уже анї одної фарми вільної, 2) Pleasant Home, де поверх тисяча народа, нема також фармів. 3) Dauphin-Sifton, осада на котрій більше як 5.000 живе, також як помістить сегорічних 100—200 родин, то цїлком заповнить ся. 4) Shoal Lake, де коло 2.000 поселило ся, не має уже анї одної фарми вільної. Отже Манїтоба, яко найстарша провінция в поселеню, нинї уже цїлком занята і нїхто не може надїяти ся, що тут дістане землю за 10 дол. А мусите знати, що се провінция, яко найстарша, найбільше заробку дає і має найбільше зелїзниць, де також нарід заробляє. Але тут наш чоловік фарми не найде.

Правда, що купити можна землю, але я кажу, що як хто іде сюда на куповане, то сто раз лїпше зробить, як не буде ся рушати з свого гнїзда, бо купувати землю нїкому не можу радити. Наших людий тут осїло в Манїтобі поверх 12.000.

Возьмім другу провінцию Assiniboia. Ся провінция лише місцями придатна до господарованя, по більшій части се сухі пустарі без води, а ті місця, де люде поселяють ся, далеко від зелїзної дороги тай від заробку, так що бідному дуже гірко приходить ся зачинати нове житє. Тут живе наших понад 4.000, найбільше в околици Iorkton (Yorkton) званій. Поверх 300 миль з сих осель до Віннїпеґу, звідки люде ходять на зарібки. Додам ще, що недалеко наших поселили ся тут Духоборцї більшою половиною. В сїй то провірциї не богато місця є на поселенє для наших людий.

Трета провінция Saskatshewan, в котрій живе наших коло 2.000 душ на Fish Greek Colony, а місце се від Віннїпеґу на 600 миль віддалене. Тут найшло би ся місця, але се дуже на північ положене, то часто морози убивають, а по друге далеко від заробку, так що бідний чоловік нїяк жити не може. Отже нїхто не повинен іти в се місце, хиба як розгосподарують ся тоті, що тут осїли.

Лишає ся четверта провінция, Alberta з головним містом Едмонтон. Альберта, се найлїпша провінция з цїлої Канади, і тут наших поселило ся по над 7.000. Наші люде позабирали тут добрі землї тай добре розживають ся. Але тут дуже скоро землю займуть, а від зелїзницї далеко, бо коло 100 миль англ. або 40 австрийских треба за фармов іти.

Тепер же зберіть до купи усе сказане за усї провінциї та увидите чи Вам іти чи не іти до Канади? Додати мушу, аби-сте знали, що начинє господарске тут далеко дорожше як у старім краю, а худоба і конї в двоє підскочили в цїнї за 4 роки. Корова коштувала 20, а тепер за добру платять і 50 доляр., конї коштували 100 дол., тепер 200—300 долярів. Мусите і се зважити, що тут нїхто доріг не робить, самі поселенцї мусять робити, як їм треба їх, а на таких великих просторах майже неможливе таке дїло. Правда, що зелїзницї будують, де люде осїдають, але се не так скоро, бо богачі усюди дбають не про бідних поселенців, а про свої кешенї, отже як уважають, що буде користь велика, то будують, а як нї, то іди здоров на фарму і 100 миль, як не маєш чим поїхати. Зелїзницї тут усї не державні, але Товариства, то є шпекулянтів, котрі добру цїну кажуть собі платити: за одну милю англ. 4 центи. Перед 4. роками сїдали наші люде від зелїзниц на 10 – 30 миль, нинї треба іти і понад 100 миль, як се дїє ся в Едмонтонї.

(Конець буде).

З полїтичного поля.

Дуже замітний голос подає один з консервативних полїтиків до »Die Information:« Буря з язиковими розпорядженями пролиснула. Коли думано в міродатних кругах, що зі знесенєм сих розпоряджень бодай по нїмецкій сторонї наступить бажаний супокій, то тепер прийшло ся їм цїлковито розчарувати. Між Чехами знесенє язикових розпоряджень викликало найтяжше огірченє, а нїмецкій сторонї не подало жадного вдоволеня. Противно! З обох сторін страчено найкрасшу фразу, найлїпше демаґоґічне средство аґітациї, так, що треба було чим скорше вишукати що иньшого... І тут мусїла прийти черга на державу і єї істнованє. Хоть і як комічно видаєсь се, таки оно є правдою. Через сотки лїт істнувала наша Австрия меньше більше в теперішнім своїм видї, а тепер має нараз пропасти, коли нїмецкий урядовий язик не стане управильнений законом! Се прецїнь нїкого не переконає, хто спокійно розважить справу. Взагалї становиско нїмецкої лївицї є дуже чудне. З одної сторони радикальне крило лївицї каже, що єму нїчо не залежить на істнованю Австриї, з другої сторони виставляють лїберали нїмецкий внутрішний язик в урядах державною конечностию, за яку старатись обовязана держава, зглядно правительство, а обі ґрупи узурпують собі право рішати сю квестию непокликано і на такий лад, який для них найпригіднїйший.

Становиско федеративних, чи автономістичних кругів є на кождий спосіб далеко льоґічнїйше і більше довірчиве, як становиско лївицї. Хотяй федеративні, чи автономістичні ґрупи не виключають потреби спільної, язикової звязи, то однак сим державним, не-нїмецким партиям залежить на сїм, щоби сей спільний

язик заведено обережно та зручно, не обиджаючи національного почутя не-німецкої більшости австрийского населеня.

Коли Німці щиро бажають Австриї, коли їм дійсно залежить на поступі Австриї, то се є їх патріотичним обовязком узглядняти також національні чувства не-німецких народів. Коли-б їм залежало на тім, щоб Австриї не нанести шкоди, то вже они мусїли-б зменьшити свої жаданя. Німецкий внутрішний язик істнує прецінь і тепер, та він оправданий так історичним розвоєм Австриї, як і дійсною потребою — а тепер би нараз сей стан не міг вистарчити? Супротив того треба зазначити, що сила та добро держави не лежить в єго законах, але передовсім у виконаню сих законів — се лиш творить підставу державного авторітета. Яка користь Австриї, коли німецкий державний язик задекретують хотьби як торжественно, а против него піднесе ся загальний опір не-німецких елементів та вчинить безскуточним сей закон? Австрия в сім случаю скорше ослабила би ся, чим запомоглась та вийшло би як раз противне, чим наміряв закон державного язика. Тому треба, заким рішать ся на з'обовязуючі переговори з Німцями, ще раз основно роздумати собі цїлу справу, та особливо розібрати се питанє, чи не було би найлїпше, щоби так лишило ся, як до тепер бувало.

Новинки.

— **Календар.** В недїлю: гр.-кат. Атиноґена; рим-кат. Марти. — В понедїлок: гр.-кат. Марини муч.; рим.-кат. Абдонта. — Ві второк: гр.-кат. Якинта; рим.-кат. Ігнатия.

— **Народний руский театр** виставить в Яворові: В суботу дня 28. с. м. «Ямарі» оперу Целлєра; в недїлю 29. с. м. «Запорожець за Дунаєм», оперу Артимовского і «Вечерниці» Ніщиньского; у вівторок 31. с. м. «Власть тьми», драму народну Льва ґр. Толстого; в четвер 2. серпня «Попихайло», комедию Шуткевича; в суботу 4. серпня «Барон циганьский», оперу Штравса; в недїлю 5. серпня «Не ходи Грицю», образ народний Александрова; у вівторок 7. серпня «Шалавила» комедию Глиньского; в четвер 9. серпня «Поворот батька», оперу Ярецкого; в суботу 11. серпня «Малка Шварценкопф», образ з житя, Запольскої»; в недїлю 12. серпня (послїдне представленє) «Циганка Аза» (хата за селом), Крашевского-Ґелясевича.

— **Іменованя.** Цїсар іменував надзвичайного професора суспільної економії і права торговельного і адмінїстрацийного на львівскій політехнїцї д-ра Володислава Пілята — звичайним професором на сїй політехнїцї.

Мінїстер просьвіти іменував лїкарів: д-ра Івана Бєлявского і д-ра Адама Рачиньского дійсними учителями ґімнастики, першого в ґімназиї св. Анни в Кракові, а другого в станиславівскій ґімназиї.

— **З краківского унїверситету.** П. Омелян Левицкий, судовий авскультант, родом з Матієвець в Галичинї одержав на тутешнім унїверситетї степень доктора прав.

— **В память Евгения Гребінки.** Від смерти Евг. Гребінки минуло торік 4. ст. ст. грудня 50 лїт. Мощі єго почивають в посілости єго брата, в Убіжищи, в лубеньскім уїздї, полтавскої ґубернії. Отже для увіковічненя памяти пок. письменника постановлено переіменувати стацию Петрівку на «Гребінку», а дальша стация буде названа від місця, де лежить Гребінка, «Убіжищем». Як доносять «Одесскому Листкови», за почином одного з учеників Гребінки, що тепер занимає видне становище в московскім воєннім окрузї, збирають поміж почитателями пок. письменника гроші на памятник близько стациї «Убіжище».

— **По повени град.** З Рогатиньщини доносять: Дня 11., 12. і 13. липня страшна повінь навістила дванайцять громад тутешного повіта. Не минуло двох недїль, а вже нове нещастє спало на три громади. Що повінь полишила, то знищив онодї великий град, котрий навістив села: Вишнів, Гребенів і Луковець. І знова кілька тисяч душ лишило ся без кусника хлїба, ожидаючи або сейчасової помочи або голодової смерти.

— **Нещасна пригода.** Дня 24. с. м. в Судовій Вишни, своячка п. Марса, властителя С. Вишнї, незвичайної краси панночка, з неосторожности упала до глубокої студнї на подвірю двора і була би там з певностию згинула, слиби не був єї поспішив з помочию ковальский челядник, Івав Сьвітлик, котрий працював недалеко в кузнї. Він спустив ся сам в ведрі до студнї і видобув на верх потапаючу, оголомшену панночку. Нещасливій удїлено першої лїкарскої помочи і з тяжким трудом привернено до сьвідомости.

— **Процес о 52.000 корон,** в чім містило ся 40.000 відшкодованя, відбував ся в Самборі від 9. до 19. с. м. П. Тадей Мальчевский, директор копальнї нафти, обжаловував австро-бельґійску спілку за зірванє контракту найму. Трибунал нараджував ся при кінци розправи через цїлий день і признав п. Мальчевскому 36.000 корон і 5.600 корон відшкодованя за кошти процесу.

— **З Яремча** доносять, що сего року зібрало ся там велике число гостий. Сезон дописав не зле. В Яремчу видимий поступ під кождим зглядом, так що ся місцевість виглядає на гарне місточко. Засновано там вже кілька торговель корінних і суконних, цукорнї і реставрациї і чого навіть в більших місцевостях нема, построєно хідники. Саме положенє Яремча є чудове, а вечером, коли місточко осьвітлене, романтичне.

— **Охорона перед туберкулами.** Заслужений ґіґієніст, Волянд, звертає увагу, що туберкули творять ся головно у дїтий. Дїти бавлять ся в піску та набирають на руки тисячі бакцилїв, котрі опісля дістають ся через уста і ніс до середини тїла та викликують ріжні недуги, а головно туберкули. Тому Волянд радить родичам, щоби старали ся все удержувати у дїтий чисті руки, лице і одїж. В наслїдок недостаточної опіки над дїтьми є тілько сухітників в таких родинах, де родичі зовсім здорові. Сли недуга не загнїздить ся в дитинячім віцї, то пізнїйше орґанїзм стає більше відпорним і не улягає сухотам.

— **Американьский поєдинок.** В Будапештї відбули ся онодї похорони адвоката Патіого, директора будапештеньскої каси щадничої. Паті був заслуженим чоловіком, тому і єго похорони відбували ся при величезнім здвизї народа. Сьвященик при кінци похоронної бесїди заявив, що покійний згинув самоубійчою смертию в наслїдок американьского поєдинку, якого жертвою упав перед двацяти роками. Розходило ся тодї о дївчину. Противник Патіого присилав єму що року лист, в якім пригадував єму, що має ся застрілити. Др. Паті не хотїв довше проволїкати виконаня поєдинку і наложив на себе руку.

— **Фабрика цукру,** довго ожидана Буковинцями, розпічне ся може ще сего року будувати, коли надійде з мінїстерства рільництва рішенє на предложений гр. пр. консисториєю проєкт. Попри гр. пр. релїґійний фонд головно тут інтересована фабрика переворска (в Галичинї), де буде находити ся також рафінерия фабрики цукру в Жучцї, на котру треба зложити 400.000 к. яко субскрипцию в Чернівцях. З вибудованєм цукроварнї прибуде буковиньскому рільництву нове средство до збільшеня вартости продукциї.

— **В Хойницях** панує на разї цїлковитий спокій. Війско, яке спроваджено до Хойниць з Мальборґа, має в сих днях опустити місто. Адольф Лєві і єго син повернули з Берлина домів. Слїдство майже так якби покінчено, а комісар Мавбах виїхав до Берлина.

— **Фреквенция париской вистави.** На минулу недїлю припадала як-раз половина часу триваня париской вистави, і з сеї нагоди »Figaro« подало кілька статистичних дат що-до числа звиджуючих виставу. І так пересїчно припадає на день звиш 150.000 гостий; всїх разом звиділо доси виставу 13,660.000 осіб. Се число не є вдоволяюче, але виставовий комітет надїє ся що в серпни і вересни піднесе ся фреквенция вистави, так що за цїлий час триваня вистави повинно єї оглянути 41 мілїонів осіб. В серпни має звидїти виставу 12 мілїонів гостий.

— **Осторога.** Ниток при шитю не належить перегризати, бо показало ся, що деякі фабриканти мачають нитки в нездорових течах, щоби надати їм більшої витрималости.

— **Інспекция протопопи на Буковинї.** Питає волоский протопопа у школї дитину: »Коли ти, синку, вкрав гарбуз, то котру ти заповідь потолочив?«...

— **Дрібні вісти.** При нагодї закінченя року шкільного в школї ім.. М. Шашкевича у Львові, дня 14. липня 1900, дарував Впр. о. крилошанин Омелян Білиньский, совітник шкільної ради краєвої, для убогих дїтий згаданої школи 4 корони. За дар сей складає Заряд школи Впр. Добродїєви в імени обдарованих дїтий сердечне »Спаси Біг«. — У Львові збанкрутовала торговля Сари Блюменкранц. — Львівска залога вимашеровує на маневри дня 24. серпня, а поверне до Львова дня 15. вересня. — Адмінїстрацийний трибунал уневажнив переведені в 1896. роцї вибори до ради громадскої в Жидачові. — З Ґданьска утїк фабрикант обуви і будівляний підприємець, В. Берльович, котрий зарвав у ріжних людий звиш півтора мілїона марок.

— **Конкурс.** Видїл філії руского Товариства педаґоґічного в Станиславові подає до відомости, що з днем 1. н. ст. вересня 1900 р. знайде поміщенє в Бурсї сего товариства до 20 учеників рускої народности, учащаючих почавши від 4. кл. школи народної аж до 4. кл. ґімназ., або школи реальної, за місячною оплатою з гори по 10 зр. (20 кор.) готівкою. — Видїл Товариства, поставивши собі за задачу прийти з помочию як найубозшій молодежи шкільній, знизить по можности тую оплату деяким спосібним ученикам, коли родичі, зглядно опікуни не зможуть платити по 10 зр. місячно. Условини принятя: 1. До поданя, котре найдальше до 15. серпня н. ст. треба внести до Видїлу філії руского Тов. педаґоґічного в Станиславові на руки Ник. Мороза, учит. семин. в Станиславові ул. Коперника ч. 11, належить долучити сьвідоцтво шкільне і хрещеня, а місто сьвідоцтва убожества вистарчить посьвідченє сьвященика на поданю, що петент подає правдиві дані. 2. В поданю має петент: а) зложити декларацию що-до висоти і точности в складаню місячної оплати; б) заявити, що єсть, або що буде членом руского Тов. педаґоґ. (вписове 50 кр. і річна вкладка 50 кр.) Колиб хто хотїв на иньших умовах умістити в Бурсї свого сина, зглядно пупіля, нехай порозуміє ся в сїм дїлї листовно з Видїлом підписаного Товариства. Питомець дістане в Бурсї мешканє, опал, поживу, сьвітло, пранє і належитий догляд; натомість мусить мати власне білє відповідне, обувє, одежу і постіль. На переписку треба долучити до поданя 20 кр. марками почтовими.

За Видїл філії руского Товариства педаґоґічного в Станиславові.

Ник. Мороз. голова. *М. Ластовецкий,* секретар.

Посмертна † оповістка.

Йосифа Тиміньска, жена ц. к. радника фінансового, заосмотрена св. Тайнами, упокоїла в Чернівцях дня 23. с. м. — В. ї. п.!

Наука, штука, лїтература.

»Учитель«, ч. 14. з дня 20. липня с. р. — Зміст: В справі заложеня руского музея шкільного. — Про фізичне вихованє (дальше). — Справозданя з інституту Руск. Товар. педаґоґічного. – Про курс до шкіл видїлових. — Відозва. — Конкурси.

Телеґрами.

Відень, 28. липня. Нинї відбуде ся рада мінїстрів під прововом др. Кербера.

Капо д'Істрия, 28. липня. На другім зясїданю істрийского сойму не явили ся знов словіньскі посли. По полагодженю кількох краєвих справ замкнено засїданє. Слїдуюче нинї.

Бремергавен, 28. липня. В пращальній бесїдї до китайскої експедициї висловив ся цїсар Вільгельм II.: Маєте пімстити смерть не лише німецкого посла, але також смерть богато Европейцїв. Коли станете против ворога, знайте, що не дає ся жадного пардону і не бере ся жадного полонника.

Царгород, 28. липня. Султан поручив сербскому послови, щоби передав королеви Александрови єго ґратуляциї по причинї заручин.

Новий Йорк, 28. липня. New Jork Herald доносить з Панами, що межи правительством а ворохобниками прийшло до заключеня вступних трактатів мира. Повстанцї заявили готовість видати оружє і амонїцию, натомість правительство удїляє всїм повстанцям амнестию і позволяє »задержати мечі«. Чужинцям, які брали участь в ворохобнї, позваляє ся на виїзд до вітчини, а полїтичним вязням дають амнестию. Збуренє в містї зменьшає ся.

Мадерн, 28. липня. Ґенерал Рундлє вирушив против Боерам і заняв місцевість Пек. Неприятель цофає ся. В анґлїйскім війску ширить ся жовта фебра.

Бальмораль, 28. липня. В загальнім марши на схід, ґенерал Френх натрафив коло Бальморалю на 2.000 Боерів, які скоро цофнули ся. Боери, як здає ся, хочуть перетягнути війну до вибору нового президента Сполучених Держав, бо мають надїю, що побіда демократів подасть їм обіцяну інтервенцию Америки.

До милосерних сердець відзиваємо ся в справі убогої жінки, жени зложеного слабостию б. учителя народного Людвика Снєшка, яка не маанї достаточних средств, анї спромоги заробковаваня, щоби удержати себе і хорого мужа, якого опікою она обтяжена. Ласкаві жертви наша редакция передасть тижнево просячій.

Малий фейлєтон.

11

БОГДАН ЛЕПКИЙ

СТРІЧКИ.

ХЛОПСКЕ СЕРЦЕ.

(З Конопніцкої).

Пів дня стояла мертва від розпуки,
На діл безсильні опустила руки,
В стовп очи вперла на дім той, де в сали
Рекрутів стригли і мундурували.
В руках маленький клуночок держала,
В нім всї маєтки вдовиного сина,
Сама нужденна мов бездушна стала,
Нїма як пустка і жовта як глина;
Одні уста лиш затяті, дріжучі
Душі з'являли крик болю великий,
Що міг добутись безтямний і дикий,
І бити в небо і сонце стрясати —
Холодне сонце, що в хмари йшло спати,
У тії хмари снїг-зимно родючі.

Сусїд до неї сказав — Слава Богу!
Вона на тоє лиш зітхнула глухо;
(Сьвідчили груди про біль і трівогу.)
І знова очи на двері підняла
Й дивилась ними несьвідомо, сухо.

О, слава Богу! Слава Йсусу Богу,
Що зняв пробиті, божественні руки
З хреста сьвятого, гень понад дорогу,
Над хлопскі стріхи!
Ах видить він муки
І видить болї і слези, трівоги,
Що риють лиця в рівцї передчасні,
Видить і пише... — і мов дїти власні
Благословляє бідних... —
Слава Богу!
Двері від салї зо стуком втворили,
В товпу зирнула і сина в тій хвили
Свого пізнала... Єго лиш, Івана.
Якже він скоро а дуже змінив ся!
Так посумнїв чось і так зажурив ся!
Навіть головка, що була мов лняна,
Як не та стала. Знак дала, приходить.
Дивить ся мати і ока не зводить,
Стрункий був, білий, на лицях мав слези!
— Нене, ах нене!
— Молись, сину, Богу!
На маєш — тутки... возьми на дорогу —
Хлїб му подала; дістав ніж з кишенї,
Кусник надрізав і каже до ненї:
— Не годен нене сам...
А вна збілїла
Як та стїна, вломила хлїб і їла.

Аж тутки приказ послїдний подали:
Марш, марш в дорогу!
Лїси, поля, села,
Моц образи мутні маячать в дали,
Жене їх нута маршу невесела...
Гей, не побачиш вже того нїколи!
Зойк, плач і лемент... Ой горе, недоле!
Одна лиш мати, лиш мати Івана
Нїма стояла, бездушна, як з рана,
Очима сумно водила по пути,
Що нею бідні йти мали рекрути.
Втім мов нещасну покинула сила,
Сина за груди руками з'імила,
— Сину мій, сину! — на силу сказала
І заточилась, збілїла, упала.

Кажуть, що пукло в неї хлопске серце.

КОЛИСАНКА.

(З Конопніцкої).

Ой спи дитятко моє,
Слеза тебе напоїть,
Слеза тебе обмиє,
Бо ти — нїчиє.

Не буду льну плекала,
Не буду вибирала,
Шматина тя вповиє,
Бо ти — нїчиє.

Ой ходить вітер, ходить,
Кукіль на поли родить,
Кукіль росиця миє,
А ти — нїчиє.

Ой небом він гуляє,
Ой хмари колихає,
Гнїздо пташину криє,
А ти нїчиє.

Небо сине, велике, високе,
Наче вічність бездонне, глубоке,
Весняними вкрите хмарами,
І повітрє перлисте, пахуче,
І село між ярами дрімуче —
Я все з вами, все з вами, все з вами!

І хоть доля, недобра та доля,
З батьківского пірвала мя поля
І загнала далеко сьвітами;
Хоть у містї доми і палати,
Хоть житє ту розкішне, богате —
Я все з вами, все з вами, все з вами!

Признані за найлучші

Сталеві плуги 1-, 2-, 3-, 4скибові

Борони до лук та моху складові і дияґональні.

Обручкові, гладкі і сталеві **Валки**

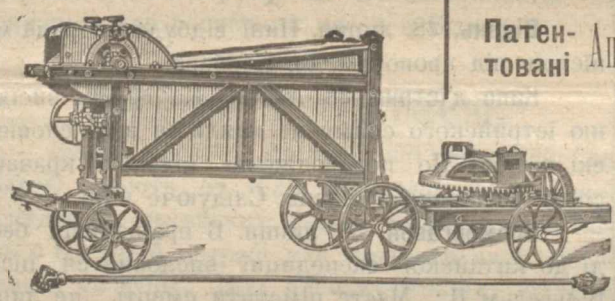

СІВАРКИ „AGRICOLA"

Косярки до трав, конюшини і збіжа, **граблї** до громадженя сїна і збіжа і **перевертачі** до сїна.

Патентовані **Апарати Дірра** до овочів, ярин і т. п.

Праси до вин і овочів, ярин і т. д.

Млинки на овочі і ягоди.

Машини до толоченя винограду.

Патентовані **„Молотїльні"** оборотні і обручкові, ручні, кератові і парові; на керати від 1—6 коний.

Самодїльні патентовані СИКАВКИ „Сифонія" до нищеня мшиць на винограді, ріпаку та земної блошки.

Кітлові печи до переношеня.

Парові машинки до паші.

Найновійші **МЛИНКИ** до чищеня збіжа.

Січкарні системи Гексла. **Млинки** до шротованя, та до краяня бураків.

Ручні праси до сїна та соломи

постійні і до переношеня

як також всякі иньші господарскі машини.

виконують і доставляють після найновійшої системи

PH. MAYFARTH & Co.

ц. к. уприв. фабрика машин рільн., відливарня зелїза і парова кузня.

у Відни, II/1. Taborstrasse Nr. 71.

Заснована в 1872 р. *750 робітників.*

Відзначена 400 золотими, срібними і бронзовими медалями на всїх більших виставах.

Вичерпуючі катальоґи і численні письма з признанєм — даром.

3—8 **Заступцї і відпродавцї пожадані.**

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЄСТЕРЪ"

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти").

уділяє позички за оплатою 5½ % і 1% додатку на кошта адмінїстрацийні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабуляциєю, над 500 корон тілько за інтабуляциєю на першім місци, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт. Сьвященики, не посїдаючі реальностий, мусять крім поруки двох ручителїв предложити єще полїсу житєву; обезпечитись можна через «Днєстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінаций.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%**.

Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тілько член обезпечений в »Днєстрѣ«.

Інформациї уділяє Дирекция листовно або аґенти Товариства взаїмних обезпечень «Днєстеръ».

КОНЦЕСІОНОВАНА ЧЕРЕЗ Ц. К. НАМІСНИЦТВО

Аґенция ґазет і оголошень

Антонія І. Голендера

у ЛЬВОВІ, при улици СИКСТУСКІЙ ч. 2.

приймає пренумерату місячну і квартальну на всї часописи, які виходять в краю і за границею в язицї рускім, польскім, нїмецкім, францускім і т. д. по ориґінальних цїнах.

ПРОДАЖ ПООДИНОКИХ ЧИСЕЛ.

Приймає оголошеня (інсерати) до всїх часописей обчисляючи їх як найдешевше.

Бюро отворене від 7. години рано до 9. вечером.

Артистичне заведенє ритовниче малярства шильдів. відливаня, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарень

Генрик Шапіра

Львів, ул. Коперника ч. 3 (побіч аптики Вп. Міколяша).

Виконує дуже красно всїлякі роботи, а іменно: **печатки кавчукові і металеві** для громад і урядів парохіяльних. **Шильди мальовані** на шклї, дереві, блясї та полотнї. Всїлякі лякерованя, позолочуваня хрестів. **Таблицї і шильди ляні** з ріжних металїв, таблицї нагробні і назви улиць, числа на доми.

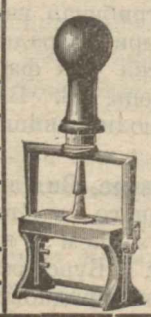

Ґравури на металю та дорогих камінях, **печатки, штанци, відзнаки, букви, моноґрами, герби і ґузики** до упряжи та лїбериї. **Марки печаткові**, бляшки шпунт. для броварів. **Нумератори і стемплї на датум.** Обцяги до пльомб, шабльони. Краска до печаток та хемічна краска до білизни.

Цїнники даром і франко.

Видає і відповідає за редакцию **Стефан Кульчицкий.**

З друкарнї В. А. Шийковского.